

Ryska Pionjärer

De gör affärer med oligarker, diskuterar storbolag med president Putin och har skapat förmögenheter på hundratals miljoner kronor. Det handlar om Brunswickgänget, en liten grupp svenskar med tolkskolan och Handels gemensamt, som reste till Ryssland i mitten på 1990-talet, tog jobb på samma bank och som i dag tillhör marknadens absolut tyngsta aktörer.

Barnen från BRUNSWICK

CK

TVÅ AV DEM. Mattias Westman och Paul Leander-Enström,
från fondbolaget Prosperity Capital Management.

ÄR

DET EN PISTOL HAN HAR BREDVID SIG? Några bord från oss på restaurang Momo i Moskva sitter en bisiter man med hörsnäckor i örat och tidningen prydligt vikt över något med tydliga konturer av ett vapen. Vi anade att restaurangen hade fått celebret besök redan när vi kom. Uppkörd längs trottoaren stod en mörk stadsjeep med tonade rutor, bakom den en lika mörk BMW av det diskreta men samtidigt vräkiga slaget. Och runt bilarna rörde sig ett antal biffiga män med hörsnäckor.

Runt bordet på Momo sitter vi ett sällskap på åtta personer. Mittemot mig och fotografen Joachim Lundgren sitter Rysslands just nu mest framgångsrika fondförvaltare. De heter Paul Leander-Engström och Mattias Westman, äger fondförvaltningsbolaget Prosperity Management Capital och är trots sin ringa ålder – båda fyller snart 40 – gamla Rysslandsveteraner.

Både Mattias och Paul rycker mest på axlarna åt mannen med pistolen.

”Sannolikt är det olagligt att springa runt med vapen, men sedan är det annan sak om någon verkligen bryr sig.”

Själva har de aldrig känt sig hotade eller anlitat livvakter, trots att båda är goda för flera hundra miljoner kronor.

Var för sig.

Paul och Mattias kämpade hårt under 1996 för att få in knappt 200 miljoner kronor till sin första fond. I dag förvaltar Prosperity Capital Management sammanlagt drygt 14 miljarder kronor och kammar hem utmärkelse efter utmärkelse som världens snabbast växande Rysslandsfond.

Bredvid mig och Joachim sitter Dag. Han är gammal barndomskamrat till Mattias, inför jularna brukade de sälja pepparkakor med mandel i till gamla tanter på Strandvägen i Stockholm. Dag berättar att Mattias var en jävel på att sälja pepparkakor. Numera arbetar Dag för en av världens rikaste diamanthandlare och han tycker att jag liknar den skallige Handelsprofessorn Kjell A Nordström. Han tycker också att jag dricker för lite vodka.

”Skål, Kjelle!”

Mittemot Dag sitter två mäklare från Renaissance Capital som är Rysslands i dag största investmentbank, som dagligen gör affärer för landets största företag. Han längst ute på hörnet blossar på cigarr och båda två har misstagit mig och Joachim för schweizare.

”Cheers to Switzerland”, hojtar Dag.

Joachim och jag har åkt till Moskva för att rulla upp historien om svenskarna som blivit miljardärer på Ryssland. Här finns kompiggänget från den svenskägda investmentbanken Brunswick och som numera framgångsrikt byggt upp egna miljardförmögenheter. Och nära kopplade till Brunswick fanns också svenska storinvestorare som Adolf Lundin, bröderna Jochnick, Hans Rausing, Håkan Castegren och Sven Norfeldt som har alla investerat miljarder i Ryssland via mäklarfirmen.

FÖRMEDELAREN. Gerard de Geers Brunswick blev den andra större utländska mäklarfirmen i Moskva vid sidan av Credit Suisse, och har gjort affärer åt svenska investorer som Sven Norfeldt, Jonas af Jochnick och Adolf Lundin.

CHRISTER EHRLING

SCANPIX

Jag och Joachim bor på anrika Hotell Metropol som ligger nära Kreml och Röda torget. Hotellet byggdes år 1899 och den här morgonen ångar byggnaden av business, även om termometern utanför visar minus 27 grader. Precis utanför hotellets pampiga matsal, där en kvinnlig harpaspelare varje morgon förströr frukostgästerna, har ett tv-team riggat ljus och kameror riktade mot ett gäng allvarliga affärsmän tillbakalutade i en soffa.

Några meter därifrån berättar en högljudd amerikan för bänkgännen om "den smartaste affärsman han någonsin träffat".

Det var i matsalen på Hotell Metropol som det ryska kommunistpartiet höll sin första kongress efter revolutionen år 1917. Det var också på Hotell Metropol som den ryska kapitalismen kickstartade år 1993. Och det är

egentligen här vår story om de svenska stjärnorna på ryska finansmarknaden börjar.

Närmare bestämt i hotellets svit nummer 5516.

Efter en dryg timmes väntan i hotellreceptionen kommer det till slut en korrekt ung man som ledsagar mig och Joachim till dörren framför sviten. I det här rummet öppnade den Rysslandsfödde amerikanen och finansmannen Boris Jordan sitt kontor för Credit Suisse, när han inte kunde hyra någon lokal på staden. Han lyckades övertala hotellpersonalen att dra in extra kablar för faxar och telefoner.

I sviten lade Boris Jordan grunden till den dryga halva miljard kronor som han uppskattas ha tjänat på att köpa ryska så kallade vouchers för en spottstyver som sedan kunde växlas in mot aktier i de nyprivatiserade ryska företagen.

När den ryska staten 1992 bestämde sig för att privatisera det ryska näringslivet skedde det genom en aktieutdelning till folket. Först fick alla dela på ungefär 150 miljoner vouchers som berättigade till en andel i ett företag.

Med vouchern i handen kunde den sedan växlas in mot aktier i valfritt företag. Exakt hur många aktier en voucher kunde ge i ett företag visste man aldrig, om många var intresserade av ett visst företag spädades ägandet ut på många händer. Var det få intresserade kunde man med få voucher kamma hem en stor ägarandel.

Boris Jordan var investmentbanken Credit Suisse First Bostons utsände man i Moskva.

"Boris Jordan startade den första mäklarfirman i en svit på Hotell Metropol 1993, samma plats där den ryska revolutionen började"

SCANPIX

PIONJÄRERNA

Men han var också handplockad av den dåvarande privatiseringsministern Anatolij Tjubajs för att i expressfart hjälpa till med att ställa om Sovjet från kommunism till kapitalism. Eller för att uttrycka det med Anatolij Tjubajs egna ord:

”Många beundrar Margaret Thatcher för att hon privatiserade många företag, men jag privatiserade lika många som henne var femtonde minut.”

Men Boris Jordan var inte den enda utländske finansmannen som anlätades för att hjälpa den ryska regeringen. I slutet av 1992 hade Anatolij Tjubajs varit hemma på lunch hos den dåvarande Moskvaambassadören Örjan Berner när Tjubajs frågade Berner om han kände en viss Gerard de Geer.

Finansmannen Gerard de Geer hade på 1980-talet framgångsrikt byggt upp Enskilda Securities åt familjen Wallenberg. Samtidigt tyckte Wallenbergarna att Gerard de Geer

MINISTERN. Anatolij Tjubajs behövde hjälp med privatiseringarna och tog hjälp av svenske Gerard de Geer.

AMBASSADÖREN. Sveriges förre ambassadör Örjan Berner förmedlade kontakten mellan Tjubajs och de Geer.

lejon som har skolats på firman.

Jag och Joachim ger oss ut i Moskva för att försöka leta reda på Brunswicks gamla kontor. Mäklarfirman blev visserligen helt uppköpt av UBS Warburg år 2004 – redan 1997 köpte de halva Brunswick – men banken hette Brunswick Warburg tills alldeles nyligen. Att sälja halva firman i juli 1997 skulle visa sig vara god timing,

bara några månader senare rasade världens börser ned i källaren när Asienkrisen var ett faktum.

Tillsammans ägde Gerard de Geer och Martin Andersson knappt hälften var av Brunswick – det fanns en mindre del kvar för andra delägare på firman – och det var Gerard de Geer som hade planerat försäljningen. När de startade Brunswick var Martin Andersson 27 år och de båda hade funnit varandra när de jobbade ihop på det ryska privatiseringsministeriet, även om de kom från helt olika bak-

”För många ryssar var privatiseringsvouchern bara en konstig papperslapp som kunde bytas bort mot några flaskor vodka. Men det visade sig snart att de var värda långt mycket mer än så”

började bli lite väl styv i korken när han ville köpa ut familjen från investmentfirman, de blev osams och de Geer tog sin Mats – och bonus – ur skolan. Med 8 miljoner dollar på fickan letade Gerard de Geer efter nya finansiella jaktmarker.

Under åren har det skrivits åtskilligt om den ryska privatiseringen. Och om hur Gerard de Geer tillsammans med sin tjugo år yngre kollega Martin Andersson efter sitt årslånga arbete på det ryska privatiseringsministeriet drog i gång deras investmentbank Brunswick.

Banken är en omskriven entreprenörssaga som har gjort båda sina grundare till miljardärer. Varken Gerard de Geer eller Martin Andersson vill i dag prata om sin skapelse, som sedan två år tillbaka är såld till den schweiziska investmentbanken UBS Warburg. Men deras roll bredvid Boris Jordani uppbyggnaden av den ryska finansmarkanden kan inte underskattas. Och Brunswicks arv lever i högsta grad vidare, inte minst genom alla de unga finans-

grunder. Martin Andersson var en bilhandlarsman från Nyköping, som snusade General i portionspåsar, medan Gerard de Geer var en garvad finansman och en sann elitist utan några större mått av självironi.

Martin Andersson blev vd och Gerard de Geer tog rollen som en mer tillbakadragen ordförande, efter de första inledande åren visade sig de Geer mer sällan på kontoret i Moskva. I Brunswicks kassa fanns till en början bara Gerard de Geers bonuspengar och för pengarna började de båda – precis som Boris Jordan på den enda konkurrerande mäklarfirmen Credit Suisse First Boston – att köpa voucher för pengarna.

För många ryssar var vouchern, som hade ett nominellt värde av 10 000 rubel – på den tiden ungefär en rysk månadslön – stämplat på framsidan, bara en konstig papperslapp som i bästa fall kunde bytas bort mot några flaskor vodka. Men snart visade det sig att en voucher var värd mer än bara vodka, speciella

voucherbörser startades och Martin Andersson brukade skicka pengar med en pålitlig armenier till voucherbörsen i Moskva. Hit kom Moskvaborna med sina voucher och här satt handlarna med en miljon dollar i en papperspåse under bordet.

Och en pistol i jackfickan.

Jag och Joachim hittar aldrig fram till Brunswicks gamla kontor, vi måste ha fått adressen om bakfoten.

”Turista kapitalista, he, he!”, skrockar bara taxichauffören med valrossmustach när vi försöker prata engelska.

”Moscow River Towers” visar sig i stället vara ett futuristiskt glashöghus med en inglasad gångväg över en stor väg. I ena änden av gångvägen står en miniatyrmodell i glasmonter över det som inom några år ska bli Moskvans finansiella center. I andra änden en tyskinspirerad krog där det är glest mellan lunchgästerna. Men utsikten över Moskva är god, även om grävädret skymmer. Som turist är det

svårt att få kläm på Moskva, bebyggelsen är grå, låg och utspridd. Likt spetsiga sjömärken sticker ett fåtal fantastiska Stalinklassicismiska skrapor upp ur det grå som kulisser hämtade från Läderlappens Gotham City. I Stormoskva bor det strax över 20 miljoner människor. En person som vi pratar med hävdar att uppenbart en miljon Moskvabor är dollarmiljonärer i kontanter, hursomhelst bor här kanske flest rikingar i hela världen.

En av dem är till exempel mannen som äger Moskvans lyxigaste affärsgata. Kvarteret ligger bara några hundra meter bort från Hotell Metropol och hit åker de ryska mångmiljonärerna för att shoppa. Runt gatan trängs agenturerna för bland annat Maserati, Bentley, Prada, Ermenegildo Zegna och Gucci och i skrälliga utomhushögtalare pumpas det ut en diskodänga från svenska popbandet Alcazar.

Ryssen som äger gatan äger också agenturen i Ryssland för alla varumärken i hela kvarteret. Utanför affärerna puttrar extralånga

”Jag fick verkligen tjata på Sven Hagströmer för att hinna få min första bonus från HQ i tid till den första ryska voucherauktionen”

Mercedesar och BMW:ar på tomgång och inne i butiken talar inte expediten engelska. Säkerhetsvakterna duggar tätt och tittar snett på Joachim och hans klickande kamera.

Vi retirerar till hotellet.

en helt annan del av staden ligger Prosperity Capital Managements kontor. Det ser inte ut mycket för världen och några trappor upp – och bara några kvarter bort från den gamla voucherbörsen – sitter Paul Leander-Engström och Mattias Westman. Paul, klädd i kritstreck, är säljaren och marknadsföraren, medan Mattias med hög panna och mörkblå blazer gärna förlorar sig mer i analytiska resonemang. Den ryska börsen har precis stängt och runt om på det lilla kontoret sitter fortfarande några anställda hukade framför dataskärmarna.

Prosperity Capital startade sin första fond 1996, i dag förvaltar bolaget över 14 miljarder kronor. Under de senaste tre åren har värdet på deras flaggskeppsfond – de investerar bara

i ryska aktier – nära femfaldigats och 2004 fick de bland annat pris av kreditrankingsföretaget Standard & Poors som bästa Rysslandsfond under de senaste fem åren.

Från början var det mycket ”cold-calling” för att ragga investerare, numera har förvaltningsbolaget blivit ett erkänt namn bland tunga, internationella investerare.

Och hos president Vladimir Putin.

Mattias berättar om när han tillsammans med en kollega på firman diskuterade direkt med Putin. Frågan gällde avregleringen av den ryska kraftsektorn och Mattias satt på uppdrag av Vladimir Putin och jobbade kvällspass i Kreml. Plötsligt en kväll blev han uppkallad till presidentens kontor för att förklara sitt förslag. Putin lyssnade uppmärksamt, bredvid sig hade han sin ekonomiminister som mulnade allt mer i takt med att Putin bannade honom för att han hade räknat fel.

Paul och Mattias har kamperat ihop länge. De gick i samma klass på Handels i Stockholm och innan det i samma klass på försvarets tolk-

skola. I varje årskull av Tolkskolan handplockas de tre, fyra duktigaste för vidare tjänstgöring på den svenska ambassaden i Moskva. Paul blev kurstrea på Tolkskolan, men fick ändå det finaste uppdraget som sekreterare åt den svenska försvarsattachén. Hans jobb blev att agera tolk när ryska höjdare besökte ambassaden, men också att spana in de sovjetiska militärparaderna utrustad med en kamera.

Mattias hatade å andra sidan Tolkskolan från första stund. Han var näst sämst i klassen, men hankade sig kvar – ungefär en av fyra kuggas under utbildningens gång – genom att klara de muntliga proven. Vid ett tillfälle försökte han på skoj fly från skolan, men blev handgripligen tillrättavisad och nedslagen av Ågren, en två meter lång kurskamrat.

På Brunswick hade Paul anställningsnummer 3 och han blev chef för analysavdelningen. Under sin tid på Tolkskolan och på ambassaden i Moskva hade han lärt känna Martin Andersson väl. Martin Andersson gjorde också lumpen på Tolkskolan, året innan Paul och Mattias, och

NÄSA FÖR KAPITALISM. Ulf Perssons Mint Capital investerar i onoterade ryska bolag.

Paul och Martin turades om efter varandra i Moskva på posten som sekreterare.

Med i gänget, som gillade att spela fotboll på ambassadens gräsmatta och hänga på krogen tillsammans på kvällarna, fanns också Georg Kjellgren. Även han var kursare med Paul och Mattias, både på Tolkskolan och på Handels. Dessutom var han bästa kompis med Martin Andersson och en av de allra första svenskarna som arbetade för Tjubajs på privatiseringsministeriet. Georg var också tidigt involverad i Brunswick. Han var makroekonomen i gänget även om han i början ofta satt i diskussioner med RTS, det som senare skulle bli den första ryska aktiebörsen.

Trots vantrivseln på Tolkskolan höll ändå Mattias sitt Rysslandsintresse vid liv. Först på mäklarfirmen Hagströmer & Qviberg hemma i Sverige, men när ägarna Mats Qviberg och Sven Hagströmer inte hade något som helst till övers för eventuella affärsmöjligheter i Ryssland under 1990-talets första tre fyra år tröttnade han och gick i stället till Alfred Berg där han öppnade deras Moskvakontor. Först 1997 skulle Mats Qvibergs och Sven Hagströmers intresse för den ryska aktiemarknaden vakna på allvar då de drog i gång Sveriges första Rysslandsfond.

”Jag fick verkligen tjata på Sven Hagströmer för att hinna få min första bonus från HQ i tid till den första ryska voucherauktionen”, minns Mattias.

Med några hundra tusen kronor på fickan blev Mattias kund nummer två hos Brunswick. I juni 1994 investerade Paul sina första pengar i Ryssland, ungefär 100 000 kronor som han hade sparat ihop under sitt jobb på UD.

”Det var det klassiska dilemma. Visserligen var det en hel del pengar, men samtidigt räckte det inte på långa vägar att köpa en lägenhet i Stockholm”, konstaterar Paul.

Mattias riskkalkyl låter mer akademisk.

”Det fanns 150 miljoner vouchers som kos-

tade knappt 5 dollar styck. Så för totalt 750 miljoner dollar skulle du få i genomsnitt 29 procent av de privatiserade bolagen, vilket gav ett totalt värde på Rysslands företag på ungefär 2,5 miljarder dollar. Det tyckte jag lät lite.”

Och Paul och Mattias privata investeringar utvecklades fenomenalt väl.

När Paul investerade sina första pengar sommaren 1994 kostade en aktie i ett visst oljebolag 1 dollar. Senare samma höst hade samma aktie stigit till 28 dollar. Så 1996 bestämde sig Paul och Mattias för att öppna egen låda. Till en början var inte stämningen helt på topp mellan Paul och Mattias och de forna arbetskamraterna på Brunswick, även om Prosperity bara flyttade några trappor ned i samma röda tegelkåk med utsikt över Röda torget och Kreml.

Sin första investering i Prosperity Capital gjorde Mattias och Paul enbart utifrån en helsidesannons i den största ryska affärstidningen, Kommersant.

”I början handlade det bara om att försöka få tag på någon som helst basal information om företagen, det kunde till exempel handla om att kunna köpa loss en lista med företagens telefonnummer för några hundra dollar från ett ministerium”, berättar Mattias.

”Sedan efter tilldelningen av aktier handlade det om att försöka köpa aktier på plats. Vi brukade skicka en mäklare som hängde utanför fabriksgrindarna för att köpa direkt av arbetarna. Men det gällde att välja en mäklare som såg tillräckligt kraftig ut för att inte riskera att bli misshandlad!”

För det var långt ifrån riskfritt att vara med och investera i de nyprivatiserade ryska företagen. De ryska så kallade oligarkerna var inte direkt intresserade av att släppa in andra ägare i ”sina” bolag, framför allt inom metaller och andra råvaror. Paul minns till exempel när Brunswick 1993 skulle hjälpa Norsk Hydro att köpa in sig i en fosfatfyndighet som ägdes av Michail Chodorkovskij – fångslad före detta

Kompisgänget som blivit stormrika på Ryssland

Gerard de Geer

Finansman från Enskilda Securities som tillsammans med Martin Andersson och Georg Kjellgren anlätades som rådgivare vid den ryska privatiseringen 1992. Ett år senare grundades Brunswick. De Geer ägde nära hälften av Brunswick och varvar i dag privatinvesteringar med ett avancerat konstsamlande.

Ålder: 59

Bor: Thailand, Stockholm, slottet Hanaskog utanför Kristianstad

Martin Andersson

Med konsult- och UD-erfarenhet grundade han Brunswick tillsammans med Gerard de Geer. Pluggade på tolkskolan året innan Paul Leander-Engström, Mattias Westman och Georg Kjellgren men alla fyra umgicks flitigt. Läste vidare på Handels. Gör idag bland annat privatinvesteringar tillsammans med Georg Kjellgren.

Ålder: 39

Bor: London

Paul Leander-Engström

Partner och anställd nummer tre på Brunswick. Startade 1996 tillsammans med Mattias Westman ett av Rysslands största förvaltningsbolag, Prosperity Capital Management. Pluggade både på tolkskolan och Handels tillsammans med Mattias Westman och Georg Kjellgren.

Ålder: 39

Bor: London, Stockholm

Mattias Westman

Driver tillsammans med Paul Leander-Engström det ryska förvaltningsbolaget Prosperity Capital Management. Pluggade både på tolkskolan och Handels ihop med Paul Leander-Engström och Georg Kjellgren.

Ålder: 39

Bor: London, Stockholm, Moskva

Ulf Persson

Tidigare anställd på Brunswick, ansvarade för direktinvesteringar. Driver numera tillsammans med Fredrik Ekman det Rysslands-baserade private equity-bolaget Mint Capital. Kurskamrat på Tolkskolan till Fredrik Ekman.

Ålder: 43

Bor: Moskva

Pär Mellström

Tidigare partner och analyschef på Brunswick. Blev utköpt från Brunswick år 2000 och är numera en av två partner i hedgefonden Pivot Capital Management. Fonden är baserad i London och förvaltar nära 1,2 miljarder kronor.

Ålder: 43

Bor: Moskva, London

Georg Kjellgren

En av de allra första svenskarna på plats vid starten av den ryska privatiseringen. Kurskamrat med Mattias Westman och Paul Leander Engström på både Tolkskolan och Handels. Gör i dag bland annat privatinvesteringar ihop med Martin Andersson.

Bor: London, Verbier

Ålder: 38

MINTERNATIONELL.
Ulf Persson och
Fredrik Ekman med
medarbetare på sin
investeringsfirma
Mint Capital.

► storägare i det omskrivna oljebolaget Yukos – och deras utsände mäklare ringde mordhotad hem från Murmansk.

”Jag vågar inte stanna kvar här längre, jag kan inte prata mer, min telefon är avlyssnad!”

Det blev aldrig någon affär av för Norsk Hydro.

Paul och Mattias är inte de enda i kompisgänget från Brunswick som skapat egna förmögenheter i Ryssland. Här finns också den tre år äldre skåningen Ulf Persson. Han kom till Brunswick strax efter sommaren 1996 för att bygga upp deras verksamhet för direktinvesteringar i onoterade företag. Han plockade ihop ett team och precis när Brunswick skulle göra sin första direktinvestering kom Asienfrossan 1997. Det blev tvärstopp och Brunswicks direktinvesteringssplaner hamnade i frysen.

I dag driver Ulf Persson tillsammans med Fredrik Ekman (jodå, de är gamla kursare från Tolkskolan och gick med ett års mellanrum på Handels) ett av Rysslands största utländska riskkapitalbolag inriktat mot små, onoterade företag. Bolaget heter Mint Capital och stängde sin första fond våren 2001, mitt under brinnande IT-kris, men lyckades ändå få in knappt 200 miljoner kronor.

Nu håller den första fonden på att upplösas och avkastningen till finansiärerna hamnar på runt 25 procent per år efter att Mint har tagit sitt. Nyligen stängde de sin andra fond, det här

varvet har de lyckats få in nära 1 miljard kronor och nu tror Ulf Persson på en avkastning på minst 35 procent per år.

Ulf Perssons stallkompis Fredrik Ekman är en sann Rysslandsveteran, han chefade för sminkjätten Oriflame i Ryssland redan i början av 1990-talet och Oriflames ägare, de båda bröderna Jochnick, tillhör Mints större investerare. De var största enskilda investerare i bolagets första fond och tillhör de större även i den nya fonden.

Ännu så länge är private equity-marknaden i Ryssland bara i sin linda. När det gäller utländskt finansierade private equity-bolag är deras sammanlagda kapital mindre än 10 miljarder kronor, vilket innebär att Mint hittills tillhör marknadsledarna med sina 10 procent av marknaden.

En annan person från kompisgänget på Brunswick har i dag sin egen hedgefond. Han heter Pär Mellström och var uppe och hälsade på hos Brunswick strax innan sommaren 1994. Några månader senare ringde Georg Kjellgren och frågade Pär om han ville börja som ”head of research” tillsammans med Paul Leander-Engström.

Till skillnad från det övriga Brunswick-gänget gick Pär Mellström inte tolkskolan – men bra nära, han gjorde lumpen på Försvarets radioanstalt – och han är förstuds Handelsutbildad. Några kvällar senare träffas vi på

hans kvarterskrog och kåkar georgisk pizza. Den ser ut som en inbakad calzone, smakar mördeg, ost och tja... smör.

Krogen ligger mittemot Moskvas parlamentsbyggnad, det så kallade Vita huset. Några våningar ovanför krogen har Pär en lägenhet, rysk fru och barn även om han numera veckopendlar till London. Sedan mars 2002 äger han tillsammans med en engelsk finansman hedgefonden Pivot Capital Management och pengarna som Pär Mellström fick då han blev utköpt som partner i Brunswick år 2000 har bildat grundplåten i bolaget. I dag förvaltar fonden 1,2 miljarder kronor och söker positioner på nya tillväxtmarknader världen över.

”Fast numera är det svårt att hitta något land som kan matcha möjligheterna som fanns i Ryssland”, suckar han.

Exakt vem som backar Pivot med pengar vill Pär Mellström inte berätta, men själv skulle jag sätta en slant på bland annat oljemiljardären Adolf Lundin. När vi lämnar krogen kränger Pär på sig en tjock, grön dunjacka med märket ”Vostok Nafta Investment” diskret broderat på ena ärmen. Pär Mellström sitter också i styrelsen för Vostok Nafta. Paul Leander-Engström berättar att han också har satt en slant hos Pivot, där kravet på minsta investeringsbelopp är knappt fyra miljoner kronor.

Och vad gör Gerard de Geer, Martin Andersson och Georg Kjellgren i dag? Både Martin Andersson och Georg Kjellgren bor i London och gör en del privatinvesteringar ihop. Gerard de Geer och Martin Andersson äger fortfarande holdingbolaget Brunswick Capital och har fortsatt investera en del pengar i Ryssland, bland annat i ett företag som leasar ut tågagnar.

En stor del av tiden fördriver också Gerard de Geer med att åka världen runt på konstauctioner som aktiv samlare. Och flera i det gamla Brunswicksgänget umgås fortfarande med varandra, i helgen ska till exempel Paul hälsa på Georg i Verbier och åka skidor.

I dörren till Nightflight står det tre bastanta dörrvakter, alla med hörnsäckor. En av dem pratar svenska och det är inga problem att komma in, tisdagskvällar i Moskva brukar vara rätt lugna. Kanske är vi också i rätt sällskap.

Vi har fått skjuts från restaurang Momo av Paul och Mattias privatchaufför i deras förlängda Volvo S80 och vi trycker ihop oss i baksätet för att alla ska få plats. Finanskillarna från Renaissance har tackat för sig, men vi övriga fortsätter på nattklubb.

Nightflight ägs av en svensk, Håkan Polham- ►

”Jag vågar inte stanna kvar här längre, jag kan inte prata mer, min telefon är avlyssnad!”

"Ta med en kamera in?! Näe du, det tillåter vi aldrig"

mar, som i sin tur står bakom Polhammargruppen som är en lokal nöjesarrangör i Norrköping. Åtminstone är det den officiella bilden, vi får höra en hel del skvaller om andra ägare.

"Ta med en kamera in?! Näe du, det tillåter vi aldrig", säger den svensktalande vakten med ett snett leende.

Nightflight är en institution i Moskvas nattliv och vi hade hört en del om stället redan innan vi kom till Moskva. Klubben öppnade redan 1991, hit brukade praktiskt taget alla från den svenska ambassaden gå på kvällarna, till restaurangen en trappa upp kommer gästkokare av världsklass, här har Sven Tumba invigt en golfbana och varje år anordnar klubben en prestigefull golfturnering.

Men på Nightflight är också de flesta flickor till salu. Klubben förnekar konsekvent att den har något med verksamheten att göra, men gör samtidigt uppenbarligen ingenting för att stoppa den.

Trots att det bara är tisdagskväll är det trångt i baren. Mestadels affärsmän i slips och runt omkring ett tjugofemtal unga, vackra kvinnor som möter blicken med ett inbjudande leende. Nightflight uppges vara mycket populärt hos västerländska fondförvaltare och andra inves-

terare på besök i den ryska huvudstaden.

Vi hittar ett ledigt bord längst in i hörnan.

"Det är oerhört lätt att flippa ut totalt i Moskva. En massa svenskar som kommit hit under åren har gjort det, allt går att göra i Moskva", konstaterar Mattias.

Jag och Joachim sitter med varsin gin och tonic och vet inte riktigt var vi ska fästa blicken. Dag har gått över till mjölk, Mattias dricker vodka och Paul smuttar på en San Miguel-öl med en limeskiva i toppen.

Han berättar att han har försökt att skriva en dokumentär bok om allt som har hänt i Ryssland sedan privatiseringen 1992. Men han har lagt projektet på hyllan ("det blev för mycket historieskrivning"), i stället skriver han på en finansthriller som utspelar sig i dagens Ryssland. "Det råder inte direkt någon brist på inspiration."

Snart efter att Brunswick under 1994 fokuserade mer på att bli en renodlad mäklarfirma började en rad svenska investerare att knacka på dörren. Bland de första storkunderna fanns bland annat bröderna Jochnick som med sminkföretaget Oriflame tidigt insåg potentialen i den enorma ryska marknaden.

Men är det någon svensk som förtjänar att

kallas Mr Russia så är det oljemiljardären Adolf Lundin. Han började storköpa framför allt ryska oljeaktier under 1995 genom främst Paul Leander-Engström som var hans oljeanalytiker på Brunswick. Även när den ryska börsen dippade kraftigt under 1996 var Adolf Lundin obrutet positiv.

När Brunswick anordnade sin allra första investerarräff på våren 1996 höll han på kvällen ett brandtal om affärsmöjligheterna i Ryssland. Runt middagsbordet satt ett trettiotal av Brunswicks kunder som fångslades av Adolf Lundin när han bland annat berättade om sina släktrötter till den ukrainska staden Odessa.

Adolf Lundin var en av de allra första svenska investerarna efter privatiseringen och det som i dag utgör börsbolaget Vostok Nafta är från början i princip hans privata, ryska aktieportfölj. På börsen är Vostok Nafta i dag värt 22 miljarder kronor där Adolf Lundin med familj ägarandel uppgår till ungefär 6,6 miljarder kronor.

När bolaget börsnoterades 1997 var aktieportföljen värd ungefär 400 miljoner kronor.

"Finns det någon svensk som blivit dollarbiljardär på Ryssland så är det Adolf", konstaterar Paul.

SÄKRA AFFÄRER.
Fondförvaltaren
Mattias Westman
med firmans privat-
chaufför samt deras
förlängda Volvo S80.

Fast här finns även andra svenska privatinvestorer som har gjort sig en ordentlig hacka i Ryssland. Till exempel den skygge finansdoldisen Håkan Castegren som via sin Bermudabaserade investeringsfond Northern Cross basar över amerikanska Harbor Fund.

Redan 1994 köpte Håkan Castegren en procent i den ryska oljejätten Lukoil, det var den största affären dittills och då värd omkring 100 miljoner dollar. Faktum är att den svenske finansmannens jätteaffär faktiskt lyckades vända hela den ryska börsen uppåt.

Den Göteborgsbaserade investeraren Sven Norfeldt, var en annan av de svenskar som tidigt placerade brett i Ryssland, med sitt bolag Dunross & Co AB.

”Vi gick väl in 1995/1996 ungefär, och investerade i ganska många bolag, minst 200 stycken som mest”, berättar Sven Norfeldt i dag.

De flesta var mindre investeringar, men några var i riktigt stora företag.

”Som exempel på hur undervärderad den ryska marknaden var kan nämnas att vi bland annat hade en stor post i oljebolaget Udmurtneft, runt 250 000 aktier köpta i olika omgångar för 1 och 3 dollar.”

”Vi sålde visserligen de där aktierna med vinst några år senare, men inte i närheten av dagens värdering. Jag såg häromdagen att de stod i runt 600 dollar, det skulle ge ett värde på enbart den posten, på 1,1 miljarder kronor”, säger han.

Krisen 1998 i kombination med de påfrestringar som det innebär att vara delägare i ryska bolag vid den tiden, bidrog till att Sven Norfeldt sålde nästan hela Rysslandsportföljen till AdolfLundins investmentbolag Vostok Nafta, mot betalning i Vostok Nafta-aktier.

”Vi upplevde en hel del obehagliga situationer i de bolag vi var inne i, från plötsliga nyemissioner med en enorm utspädning, till mer eller mindre rena hot. Ett exempel var Nosta Steel, där vi ägde över 5 procent. Bolagsledningen föreslog en gigantisk utspädningsemission riktad till Gazprom, till mindre än en hundradel av aktiekursen”, berättar Sven Norfeldt.

”Vi var uppe hos den ryska finansinspektionen och lyckades faktiskt stoppa deras prospekt två gånger. Inte undra på att de var sura. Frederik Kämmerer, som var med och jobbade med de ryska placeringarna för oss brukade vi skämtsamt kalla för ’nyckelpigan’, på grund av alla tänkta lasersikten som riktades mot hans kropp”, säger Sven Norfeldt.

Samtidigt har Dunross fortfarande aktier kvar i gasjätten Gazprom, som Sven Norfeldt fortfarande anser vara undervärderad.

Men det finns också svenska investerare som har gått på pumpen i Ryssland.

Tillsammans med den amerikanska försäkringsjätten AIG startade Brunswick under 1996 en investeringsfond på sammanlagt omkring 2 miljarder kronor för onoterade bolag, där Hans Rausing enligt uppgifter stoppade in

uppemot 500 miljoner kronor.

Fonden utrustades med hängslen, det gavs garantier till investerarna som lovade åtminstone pengarna tillbaka, fast å andra sidan fick fonden till exempel inte placera i olje- eller energiföretag. I år ska fonden börja upplösas och sannolikt har den under de här tio åren, när Rysslands börsindex samtidigt har nära trettiofaldigats, bara gått plus minus noll.

Klockan närmar sig fyra på Nightflight och Dag försöker tappert snacka affärer.

”Kom igen nu, Mattias, jag bjuder fem miljoner dollar för alla era aktier i det där bolaget!”

”Nej, ring mig i morgon, jag gör inte upp den här affären på en nattklubb”, kontrar Mattias medan två professionella kvinnor försöker göra en framstöt mot honom.

Av de manliga gästerna på Nightflight är det nu nästan bara vi kvar. Kvinnorna som förut enbart log inbjudande gör nu allt mer offensiva närmanden. Vi backar alla tillbaka till garderoben för att hämta ut våra jackor och Joachims kamera.

På vägen hem i Moskvas snömodd går det inte att mota bort tanken. Jag är nära nog jämn-gammal med Paul och Mattias, även jag eko-

nom. Men medan kompisgänget på Brunswick satte sina första hundra tusen kronor i Ryssland, förlorade jag vid samma tid ett par hundra tusen på en bostadsrätt när fastighetsmarknaden dök i Stockholm.

”Åh, du kan ju alltid stoppa in lite pengar i någon Rysslandsfond”, tröstar Joachim. ■

AV ULF SKARIN
ulf.skarin@va.se

FOTO JOACHIM LUNDGREN (t h)

